

TASHKILIY BOSHQARUV TUZILMALARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI

Yusupov Nurbekjon Xasan o'g'li

Samarqand iqtisodiyoti va servis institute

“Menejment” kafedrası Assistant.

Choriyev Jo'rabek Faxriddin o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

3-kurs „Menejment” talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada tashkiliy boshqaruv tuzilmalarini rivojlantirish jarayonida yuzaga keladigan asosiy muammolar va ularni bartaraf etishning zamonaviy yo'llari tahlil qilinadi. Xususan, boshqaruv tizimlarining moslashuvchan emasligi, raqamli transformatsiya murakkabligi, inson resurslarini boshqarishdagi qiyinchiliklar, markazlashuv va markazsizlashuv o'rtasidagi muvozanat hamda innovatsiyalarga qarshilik kabi omillar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: tashkiliy boshqaruv, moslashuvchan tuzilma, raqamli transformatsiya, inson resurslari, markazlashuv va markazsizlashuv, innovatsiyalar, axborot boshqaruvi.

Аннотация: В данной статье анализируются основные проблемы, возникающие в процессе развития организационных управленческих структур, а также современные пути их решения. В частности, рассматриваются такие факторы, как негибкость управленческих систем, сложность цифровой трансформации, трудности в управлении человеческими ресурсами, баланс между централизацией и децентрализацией, а также сопротивление инновациям.

Ключевые слова: организационное управление, гибкие структуры, цифровая трансформация, человеческие ресурсы, централизация и децентрализация, инновации, управление информацией.

Annotation: This article analyzes the main challenges arising in the development of organizational management structures and explores modern approaches to addressing them. In particular, it examines the rigidity of management systems, the complexity of digital transformation, difficulties in human resource management, the balance between centralization and decentralization, and resistance to innovation. The paper also proposes solutions such as implementing agile and flat management structures, advancing digital technologies, and improving human resource development practices.

Keywords: organizational management, flexible structures, digital transformation, human resources, centralization and decentralization, innovation, information management.

Kirish. Bugungi kunda iqtisodiyotning globallashuvi, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi hamda raqobat muhitining kuchayishi tashkilotlardan samarali boshqaruv tizimlarini talab etmoqda. Tashkiliy boshqaruv tuzilmalari har qanday korxonada yoki muassasaning muvaffaqiyatida muhim rol o'ynaydi. Chunki aynan boshqaruv tizimi orqali resurslar taqsimlanadi, qarorlar qabul qilinadi va strategik maqsadlar amalga oshiriladi. Zamonaviy sharoitda an'anaviy boshqaruv tuzilmalari ko'plab hollarda o'z samarasini yo'qotmoqda. Tez o'zgarayotgan muhit esa tashkilotlardan moslashuvchanlik, innovatsion yondashuv va samarali kommunikatsiyani talab qiladi. Shu sababli tashkiliy boshqaruv tuzilmalarini rivojlantirish bilan bog'liq muammolarni o'rganish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism. Muammo tahlili. Tashkiliy boshqaruv tuzilmalarini rivojlantirish jarayonida bir qator murakkab va o'zaro bog'liq muammolar yuzaga kelmoqda.

Birinchi muammo — boshqaruv tuzilmalarining qattiqligi va moslashuvchan emasligi. Ko‘plab tashkilotlar hali ham an’anaviy, vertikal (ierarxik) boshqaruv tizimlariga tayanadi. Bunday tizimlarda qarorlar yuqori bo‘g‘inlarda qabul qilinadi va pastki bo‘g‘inlarga yetkaziladi. Bu esa qaror qabul qilish jarayonini sekinlashtiradi va tashkilotning bozor o‘zgarishlariga tez javob berishiga to‘sqinlik qiladi. Zamonaviy iqtisodiyot esa tezkorlik va moslashuvchanlikni talab qiladi.

Ikkinchi muammo — raqamli transformatsiya jarayonining murakkabligi. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi boshqaruv tizimlarini avtomatlashtirish imkonini bermoqda. Biroq ko‘plab tashkilotlar uchun bu jarayon oson kechmaydi. Eski dasturiy tizimlarni yangilash, yangi texnologiyalarni joriy etish va xodimlarni qayta o‘qitish katta mablag‘ va vaqt talab qiladi. Bundan tashqari, kiberxavfsizlik bilan bog‘liq xavflar ham boshqaruv tizimlariga qo‘shimcha bosim yuklaydi.

Uchinchi muammo — inson resurslarini boshqarishdagi qiyinchiliklar. Zamonaviy tashkilotlar yuqori malakali, ijodiy va tashabbuskor xodimlarga muhtoj. Ammo bunday kadrlarni topish, ularni saqlab qolish va motivatsiya qilish oson emas. Ayniqsa, yosh mutaxassislar tez-tez ish joyini o‘zgartirishi boshqaruv tizimining barqarorligiga ta’sir qiladi. Bundan tashqari, xodimlarning kasbiy rivojlanishini ta’minlash ham muhim masalalardan biridir.

To‘rtinchi muammo — markazlashuv va markazsizlashuv o‘rtasidagi muvozanatni topish. Markazlashgan boshqaruv tizimi qat’iy nazoratni ta’minlasa-da, qaror qabul qilishni sekinlashtiradi. Aksincha, markazsizlashgan tizim tezkorlikni oshiradi, lekin nazorat darajasini pasaytirishi mumkin. Shu sababli tashkilotlar o‘z faoliyatiga mos optimal boshqaruv modelini tanlashda qiyinchiliklarga duch keladi.

Beshinchi muammo — innovatsiyalarni joriy etishga qarshilik. Har qanday yangilik dastlab xodimlar tomonidan ehtiyotkorlik bilan qabul qilinadi. Ba’zan esa ochiq qarshilik ham kuzatiladi. Bu esa tashkilot ichida o‘zgarishlarni amalga oshirishni

sekinlashtiradi. Innovatsion madaniyatni shakllantirish uchun esa kuchli liderlik va to'g'ri strategiya zarur.

Oltinchi muammo — axborot oqimlarini samarali boshqara olmaslik. Zamonaviy tashkilotlarda katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash talab etiladi. Agar axborot tizimlari yetarli darajada rivojlanmagan bo'lsa, ortiqcha yoki noto'g'ri ma'lumotlar qaror qabul qilish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bu esa noto'g'ri strategik qarorlar qabul qilinishiga olib kelishi mumkin.

Takliflar. Tashkiliy boshqaruv tuzilmalarini rivojlantirishda yuzaga kelayotgan muammolarni bartaraf etish uchun bir qator zamonaviy yondashuv va takliflarni amaliyotga joriy etish zarur.

Birinchidan, moslashuvchan boshqaruv tizimlarini joriy etish muhim hisoblanadi. An'anaviy ierarxik tuzilmalardan voz kechib, "agile" va "flat" (tekis) tuzilmalarga o'tish tashkilotlarga tezkor qaror qabul qilish imkonini beradi. Bunday yondashuv jamoaviy ishni rivojlantiradi, innovatsiyalarni tezroq joriy etishga yordam beradi va bozor o'zgarishlariga tez moslashishni ta'minlaydi.

Ikkinchidan, raqamli transformatsiyani jadallashtirish zarur. Tashkilotlarda zamonaviy axborot tizimlari, sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan boshqaruv platformalarini joriy etish boshqaruv samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, xodimlarning raqamli savodxonligini oshirish uchun muntazam treninglar tashkil etish lozim. Bu nafaqat texnologiyalarni samarali qo'llash, balki ish unumdorligini ham oshiradi.

Uchinchidan, inson resurslarini rivojlantirish va motivatsiyani kuchaytirish muhim yo'nalishlardan biridir. Tashkilotlar xodimlar uchun qulay ish muhitini yaratishi, ularning kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashi va rag'batlantirish tizimini takomillashtirishi zarur. Masalan, bonus tizimlari, moslashuvchan ish vaqti va karyera o'sishi imkoniyatlari xodimlarning sodiqligini oshiradi.

To'rtinchidan, markazlashuv va markazsizlashuv o'rtasida optimal muvozanatni ta'minlash lozim. Bunda strategik qarorlar yuqori boshqaruv darajasida qabul qilinib, operativ qarorlar esa quyi bo'g'inlarga topshirilishi maqsadga muvofiq. Bu esa tezkorlikni oshiradi va nazoratni ham saqlab qoladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, tashkiliy boshqaruv tuzilmalarini rivojlantirish bugungi kunda murakkab va ko'p qirrali jarayon hisoblanadi. Zamonaviy muammolar, jumladan, raqamli transformatsiya, inson resurslari, innovatsiyalar va kommunikatsiya bilan bog'liq masalalar tashkilotlar faoliyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Shu bois tashkilotlar moslashuvchan boshqaruv tizimlarini joriy etishi, zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanishi hamda xodimlar salohiyatini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishi zarur. Faqat shundagina ular raqobatbardshligini saqlab qolishi va barqaror rivojlanishga erishishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. OECD. Public Employment and Management 2022 Report.– Paris: OECD Publishing, 2022
2. Mirziyoev Sh.M . – Yangi O'zbekiston strategiyasi . Toshkent, 2021
3. Rasulov A., Karimov B. Mehnat bozori iqtisodiyoti. — Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021. — 256 b.

Internet saytlari

1. www.mckinsey.com
2. www.hbr.org (Harvard Business Review)
3. www.sciencedirect.com
4. www.researchgate.net